

MAAVANEMA KORRALDUS

17.12.2015 nr 1-1/15/948

Rapla vallas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise järelevalve akti kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 84 punkti 10, sotsiaalhoolekande seaduse § 37¹ lõike 2 ning Rapla maavanema 31. jaanuari 2011 korralduse nr 62 "Rapla maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise järelevalve kava" ja 14. septembri 2015 korralduse nr 1-1/15/739 „31. jaanuari 2011 korralduse nr 62 "Rapla maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise järelevalve kava" muutmise“ alusel:

1. Kinnitan Rapla vallas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise järelevalve akti (juurde lisatud).
2. Kohustan vallavanemat esitama maavanemale kirjaliku aruande ettepanekute, soovitude ja märkuste täitmise kohta hiljemalt 10. veebruariks 2016.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul alates korralduse teatavakstegemisest, esitades vaide Rapla Maavalitsusele haldusmenetluse seaduse § 74-76 sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 37-40 ja § 44-46 sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Blank

Saajad: Rapla Vallavalitsus

Järelevalve akt

JÄRELEVALVE TEOSTAJA	Rapla Maavalitsus		
Järelevalve teostaja(d):	<i>ees- ja perekonnanimi, ametinimetus</i> Lilia Raudheiding - haridus- ja sotsiaalosakonna sotsiaaltöö peaspetsialist; Liina Valler – jurist, alates 09.11 2015 Epp Mitt - jurist; Tiiu Raav - haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja		
Järelevalve läbiviimise aeg	26.10– 31.10.2015		

Järelevalve objekt: Rapla Vallavalitsus
Kokkuvõtte eelmise järelevalve käigus tehtud ettekirjutuste täitmisest: Järelevalvet ei ole viimase 5 aasta jooksul läbi viidud.
Järelevalve liik, eesmärk, meetodid: Korraline järelevalve Rapla maavanema 31.01.2011 korralduse nr 62 „Rapla maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise järelevalve kava“ (muudetud 14.09.2015 korraldusega nr 1-1/15/739) alusel. Järelevalve eesmärk on hinnata Rapla vallas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteeti ning sotsiaalhoolekande seadusest tulenevate haldusülesannete täitmise õiguspärasust. Järelevalvet teostatakse järgmiste sotsiaalteenuste üle: sotsiaalnõustamine; lapsehoiuteenus - riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osas; koduteenused; eluasemeteenused; hooldamine perekonnas ja toimetulekuks vajalike muude sotsiaalteenuste osas (sotsiaalhoolekande seaduse § 10 punktid 1, 2 ¹ , 3, 4, 5 ja 7).
Kasutatud meetodid: <ul style="list-style-type: none"> • küsitlus – kohaliku omavalitsuse vastus järelevalve kontrollküsimustikule; • vaatlus - tutvumine vallavalitsuse sotsiaalhoolekande töötajate tööruumidega; • intervjuerimine – vestlus sotsiaaltöötajatega; • dokumentide kontroll ja sisu analüüs - sotsiaaltööd korraldavad ja reguleerivad määrused ja korrad, sotsiaalteenuseid saavate isikute toimikutega tutvumine.
Järelevalve käigus tekib ülevaade: <ul style="list-style-type: none"> • teenuste arendamise prioriteetidest omavalitsuse arengukava põhjal; • juhtumite dokumenteerimisest; • lastekaitsetöoga seotud probleemidest; • töökeskkonnast ja –tingimustest; • Rapla vallas osutatavatest sotsiaalteenustest ja –toetustest; • riigi eraldatud sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamise vahendite kasutamisest.

Järelevalve käigus tutvunud dokumentide loetelu:

1. Rapla valla sotsiaalhoolekande ja tervise valdkondlik arengukava aastani 2025;
2. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise kord (Rapla Vallavolikogu 29. mai 2015 määrus nr 11);
3. Koduteenuste osutamise tingimused ja kord (Rapla Vallavolikogu 18. detsember 2014 määrus nr 27);
4. Rapla valla sotsiaaleluruumide üürile andmise ja kasutamise kord (Rapla Vallavolikogu 12. november 2014 määrus nr 26);
5. Kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramiseks (Rapla Vallavolikogu 29. mai 2015 määrus nr 14);
6. Rapla valla eelarvest sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise kord (Rapla Vallavolikogu 29. november 2012 määrus nr 20);
7. Hoolduse seadmise ja hooldaja määramise kord (Rapla Vallavolikogu 26. august 2010 määrus nr 13);
8. Puudega isiku hooldajale hooldajatoetuse maksmise kord (Rapla Vallavolikogu 27. märts 2014 määrus nr 6);
9. Rapla Hooldekeskusesse suunamise, vastuvõtmise, sealt lahkumise ja väljaarvamise ning teistesse hoolekandeesutustesse suunamise eeskiri (Rapla Vallavalitsuse 8. september 2014 määrus nr 22);
10. Alu Sotsiaalmajja majutamise kord (Rapla Vallavalitsus 19. mai 2008 määrus nr 13);
11. Tugiisikuteenuse osutamise kord Rapla vallas (Rapla Vallavolikogu 26. aprill 2012 määrus nr 9);
12. Sotsiaalvaldkonna mittetulundusliku tegevuse toetuse määramise kriteeriumid (Rapla Vallavalitsus 22. september 2014 määrus nr 23);
13. Vajaduspõhise peretoetuse taotlemise avalduse vormi kehtestamine (Rapla Vallavalitsuse 27. mai 2013 määrus nr 16);
14. Abivajaja kaardi vormi kehtestamine (Rapla Vallavalitsuse 06. veebruar 2012 määrus nr 2);
15. Hooldajatoetuse taotluse vormi kehtestamine (Rapla Vallavalitsus 14. aprill 2014 määrus nr 14);
16. Rapla Vallavalitsuse sotsiaalnõuniku ametijuhend (allkirjastatud 02.11.2009.a);
17. Rapla Vallavalitsuse lastekaitse peaspetsialisti ametijuhend (allkirjastatud 14.04.2015.a);
18. Rapla sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhend (allkirjastatud 14.04.2015.a).

Järelevalve akt on üles ehitatud järgmiselt:

- sissejuhatus;
- Rapla valla sotsiaalhoolekande arengusuunad;
- sotsiaalnõustamine;
- lapsehoiuteenus – riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osas;
- koduteenuse osutamine;
- elusasemeteenuse osutamine ning liikumisraskustega isiku eluruumi kohandamine;
- asenduskoduteenusel viibivad lapsed;
- muud osutatavad sotsiaalteenused ja – toetused.

Järelevalve tulemused:**Sissejuhatus**

Rapla Vallavalitsuses töötavad sotsiaalhoolekande valdkonnas täiskoormusega kolm sotsiaaltöötajat: sotsiaalnõunik Inna Tamm, lastekaitse peaspetsialist Sirve Salu ja sotsiaaltöö spetsialist Maarika Leenurm.

Sotsiaalnõunik Inna Tamm on omandanud kõrghariduse Tallinna Polütehnilises Instituudis konserveerimise tehnoloogia erialal ning omab Tallinna Pedagoogikaülikooli täiendõppe diplomi, millega on talle 6. mail 1997.a antud sotsiaaltöötaja kutse. Sirve Salul on kõrgharidus Tartu Ülikooli ravi erialal ning Tallinna Pedagoogikaülikooli täiendõppe diplom, millega on talle antud 10. mail 1999.a sotsiaaltöötaja kutse. Maarika Leenurm on omandanud kutsekõrghariduse Mainori Majanduskoolis ärijuhtimise erialal ning lõpetanud 2009. aastal Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži täiendkoolitusprogrammi „Juhtumipõhise võrgustikutöö koolitus“ (640 tundi), lisaks on ta läbinud 2005. aastal EGGA kursuse „Hooldusvajaduse hindamine“ (60 tundi). Rapla valla sotsiaaltöötajad vastavad sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi: SHS) § 2 punktis 11 sätestatud nõuetele.

Rapla valla sotsiaaltöötajatel on ametijuhendid, kus on sätestatud ametikoha eesmärk, teenistuskohustused, vastutus, õigused ja ametijuhendi muutmine. Sotsiaalnõuniku töö eesmärgiks on valla sotsiaalprobleemide efektiivne lahendamine ning valdkonna edukas juhtimine. Lastekaitse peaspetsialisti peamiseks eesmärgiks on lastekaitsetöö korraldamine ja koordineerimine Rapla vallas. Sotsiaaltöö spetsialisti peamiseks kohustuseks on toimetulekutoetuse ja vajaduspõhise peretoetuse määramine ja maksmine, samuti sotsiaalregistri pidamine.

Rapla vallas on sotsiaaltöötajatele toeks 8-liikmeline vallavalitsuse sotsiaalkomisjon, mille eesmärgiks on sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise küsimuste otsustamine. Komisjoni kuuluvad kõik kolm valla sotsiaaltöötajat. Rapla Vallavolikogu on moodustanud 15-liikmelise sotsiaal- ja tervisekomisjoni, mille eesmärgiks on riikliku sotsiaalpoliitika teostamine ning ülesanneteks muu hulgas ka volikogu määruste ja otsuste algatamine, osalemine valla arengukava väljatöötamisel ja sotsiaalhoolekande eelarve projekti koostamine. Komisjoni kuuluvad valla sotsiaalnõunik ja lastekaitse peaspetsialist.

Rapla Vallavalitsus on lisaks moodustanud ka 7-liikmelise Rapla valla sotsiaalnõukogu, mille eesmärgiks on valla eelarves mittetulunduslikuks sotsiaaltegevuseks planeeritud toetuse määramise ettepanekute tegemine. Sotsiaalnõukogusse kuuluvad valla sotsiaalnõunik ja lastekaitse peaspetsialist.

Kõik eelpool nimetatud komisjonid tegutsevad aktiivselt ja koosolekud on protokollitud nõuetekohaselt.

Rapla vallas elab 1. juuli 2015. a seisuga 9303 elanikku. Vallas on 38 küla, 3 alevikku ja 1 linn. Vallamaja on kahekorruseline hoone ning asub Rapla linnas aadressiga Viljandi mnt 17. Vallamajja pääsevad kodanikud trepi kaudu ning liikumiskustega inimestel on võimalus kasutada kaldteed. Sotsiaalhoolekande valdkonna töötajatel on kaasaegselt ja praktiliselt sisustatud kabinetid I korrusel. Toimikuid hoitakse korralikult lukustatud kappides.

Sotsiaalvaldkonda puudutavatest uudistest teavitatakse elanikkonda Rapla valla ajalehe Rapla Teataja kaudu, mis jõuab valla igasse postkasti 1 kord kuus. Samuti levitatakse infot valla kodulehel.

Valla kodulehel on elektroonselt kättesaadavad teenuste ja toetuste osutamise/maksmise korrad. Võimalik on avaldusi esitada e-teeninduse kaudu (eesti.ee). Paremaks teenindamiseks on määratud vallaametnike kindlad vastuvõtuajad (teisipäeviti ja neljapäeviti), mille kohta on teave valla kodulehel. Olulistest muudatustest teavitatakse kodanikke valla ajalehe ja kodulehe

kaudu.

Rapla vallas on olemas delikaatsete isikuandmete töötlemise luba ja isikuandmete kaitse eest vastutavaks isikuks on määratud endine vallavanem, praegune volikogu liige Alar Mutli, mis ei saa olla vastavuses SHK §-ga 30⁷. Järelevalve käigus muudeti vastutavat isikut ning määrati isikuandmete eest vastutavaks isikuks vallasekretär Ants Soodla .

Vaideid Rapla valla eelarvest rahastatava sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise otsuste peale ei ole 2013. ja 2014. aastal esitatud.

Rapla valla sotsiaalhoolekande arengusuundadest

SHSi § 8 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üheks ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla arengukava osana (SHSi § 8 punkt 1).

Rapla Vallavolikogu on 29.09.2012 määrusega nr 15 kinnitanud „Rapla valla arengukava 2013-2025“. Arengukava koos tegevusplaani ja eelarvestrateegiaga on avalikustatud Rapla valla kodulehel. Kehtiva arengukava lisana on 2014. aastal välja töötatud ja valminud „Sotsiaalhoolekande ja tervise valdkondlik arengukava aastani 2025“, mis on kättesaadav Rapla valla kodulehel. Kodulehelt on väga raske leida kuupäeva, millal vallavolikogu on valdkondliku arengukava kinnitanud. Eelpool nimetatud arengukavas on kokkuvõtvalt ära toodud:

Rapla valla sotsiaalhoolekande visioon aastani 2025

Rapla valla sotsiaalhoolekande keskmes olevale abivajajale pakutakse turvalist tuge:

- iseseisvaks sotsiaalseks ja majanduslikuks toimetulekuks;
- töö- ja tegutsemisvõimekuse säilitamiseks ja taastamiseks;
- sotsiaalse sidususe hoidmiseks ja vaesuse leevendamiseks.

Abivajajate ja valla elanike rahulolu Rapla valla sotsiaalhoolekande toetuste ja teenuste kvaliteedi ja kättesaadavusega on kõrge.

Rapla valla tervise valdkonna visioon aastani 2025

Rapla vallas on kujundatud igakülgsest turvaline keskkond, mis võimaldab lisaks ohutusele ka kõrget sotsiaalset sidusust;

võrdseid võimalusi olla terviseteadlik ning kehaliselt aktiivne; saada tulemuslikku arstiabi.

Valla ja maakonna elanike rahulolu Rapla valla terviseteenuste ja arstiabi teenuste kvaliteedi ja selle kättesaadavusega on kõrge.

Põhimõtted Rapla valla sotsiaalhoolekande ja tervise valdkonna arendamiseks

- KOGUKONNA KAASAMINE - elanike ühtsustunne toetub ühiste soovide alusel tehtavale koostevusele, võimaldab ühiseid õnnestumisi, võimaldab abi saada mure korral ja lahendada koos ühiseid probleeme.
- INFOKORRALDUS - elanikule on õigeks ajaks kättesaadav asjakohane kvaliteetne info.
- VARAJANE MÄRKAMINE - iga elaniku muret märgatakse, teda julgustatakse abi küsima, tema murele otsitakse ja leitakse koostöös parim lahendus.

TOETUSED

1. Jätkatakse vaesust vähendava laste toimetuleku tagamise toetuse maksmist.
2. Suurendatakse toetuste maksmise paindlikkust, reageerimaks sotsiaalmajanduslikele muutustele. Üldjuhul makstakse toetusi taotlejatele, kelle sissetulek pereliikme kohta kuus jääb alla 60% miinimumpalgast.
3. Suurendatakse kodanikuühiskonna rolli valla sotsiaalhoolekandes (ühildatud informeerimine, toetuste jagamine, kaasamine toetuste jagamisel).

4. Jätkatakse sihtrühmapõhiste (heaolu) toetuste maksmist eraldi arvestatuna vajaduspõhistest sotsiaaltoetustest.

TEENUSED

1. Alustatakse ettevalmistusi eesmärgiga avada hiljemalt aastal 2018 uus 150-kohaline hooldekeskus (päevakeskusega). NB! Päevakeskus on hooldekeskuse juures vajalik klientide sotsiaalkultuuriliste vajaduste rahuldamiseks ja dementsete inimeste kindlustamiseks kvaliteetse hooldusteenusega.

2. Senise hooldekeskuse ruumid kohandatakse eluasemeteenuse osutamiseks. Korraldatakse koduhooldusteenus eakatele ja puuetega inimestele (nt eluasemeteenus koos koduhooldusteenusega, täiendavad teenused kliendi soovil, sooja toidu kojuviimine). Sätestatakse kliendi omaosaluse põhimõtted.

3. Arendatakse välja tugiisiku teenus lapsele ja erivajadusega peredele.

4. Rakendatakse tugiisiku ja toetatud töötamise teenust abivajajatele.

ARSTIABI

1. Toetatakse SA Rapla Maakonna Haigla ja SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla läbirääkimisi võrgustikupõhiseks koostööks, tagamaks Rapla maakonna elanikele kvaliteetne jätkusuutlik eriarstiabi.

2. Taotletakse koostöös asjakohaste partneritega Euroopa Liidu 2014-2020 struktuurfondidest toetust kaasaegse tervisekeskuse rajamiseks Raplasse.

3. Toetatakse Terviseametile tehtavat ettepanekut uue perearstinimistu avamiseks Rapla valla teeninduspiirkonnas (vajalik perearstide koormuse vähendamiseks).

4. Osaletakse uute spetsialistide (nt arstide, õdede, logopeedide) Raplasse tööletulekuks motivatsioonipaketi väljatöötamisel ja rakendamisel.

TERVISEDENDUS

1. Jätkatakse süsteemset ja sihipärast investeerimist valla tervisetaristusse (nt RVG tervisepark, staadion, kergliiklusteed, elanike ujumise ja saunateenustega kindlustamine) ja turvalise keskkonna loomisesse (nt ohutud ja heas korras mänguväljakud).

2. Süsteemse tegevusega mõjutatakse elanike terviskäitumist.

3. Laste ja noorukite varase märkamise süsteemse võrgustikutööga välditakse ja vähendatakse uimastite tarbimist, koolist väljalangevust ja kuritegevust.

4. Kogutakse süsteemselt vallaelanike tervisealast informatsiooni (nt terviseprofiil, uuringud) ning võimaldatakse elanikkonnale igakülgset terviseinfot (nt tervise teave kodulehel, ajalehes).

Arengukava tegevuskavas on ära toodud investeringute ja täiendavate investeringute kava. Sotsiaalvaldkonnas vajavad täiendavaid investeringuid: uue tervisekeskuse (perearstikeskuse) ehitus, Rapla haiglakompleksi korrastamine, erihoolekandeteenused ja Kuusiku tee 5 hooldekeskuse hoone ümberehitamine sotsiaalkorteriteks.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Rapla vald on suurt tähelepanu pööranud sotsiaalhoolekande arendamisele vallas, samuti ennetustööle.

Sotsiaalnõustamine

SHSi § 11 lõike 3 kohaselt korraldab sotsiaalnõustamist vallas või linnas vastav valla- või linnavalitsus ning sotsiaalnõustajaks saab olla eriettevalmistuse saanud hoolekandetöötaja (SHSi § 11 lõige 2). Rapla vallas osutavad sotsiaalnõustamise teenust kõik valla sotsiaaltöötajad. Vallamajas on ametnikel oma kabinetid, kus on võimalik kliendiga privaatselt ja segamatult vestelda. Kabinetid on sisustatud vajaliku inventariga – töölaud, lukustatavad dokumendikapid ja toolid kliendi vastuvõtuks. Sotsiaaltöötajate vastuvõtule on võimalik pääseda ka liikumispuudega inimestel.

Lapsehoiuteenus - riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osas

Riigi rahastatavat lapsehoiuteenuse osutamist reguleerivad SHSi §-d 12¹-12⁸. Alates 2007. aastast eraldatakse riigieelarvest omavalitsusele raske ja sügava puudega laste jaoks lapsehoiuteenuse raha. Sotsiaalhoolekande seaduse § 12⁶ lõige 3 ning Vabariigi Valitsuse 12.02.2007 määrus nr 40 "Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalse maksumuse ning asenduskoduteenuse maksimaalse maksumuse ja hinna kehtestamine" reguleerivad riigi rahastatavat lapsehoiuteenust.

Alates 2014. aastast on riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalne määr 402 eurot kalendriaastas, 2013. aastal oli riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalne määr 371 eurot. Rapla vallas teostati järelevalvet 2013 – 2014 eraldatud rahade üle. Rapla vallas oli 2013. ja 2014. aastal 34 raske ja 6 sügava puudega last.

2013. aastal on eraldatud Rapla vallale riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks rahalisi vahendeid 10405 eurot ja jääk 31.12.2012 aasta seisuga oli 6167 eurot. 2014. aastal eraldati Rapla vallale riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks maavanema korraldusega 9305 eurot, rahaliste vahendite jääk 31.12.2013 oli 5549 eurot.

Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejääki kasutab Rapla Vallavalitus SHSi § 12⁶ lõike 4 alusel. Vallavolikogu on kinnitanud „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise korra“ (Rapla Vallavolikogu määrus 29.05.2015 nr 11), määruse alusel on lubatud kasutada rahalisi vahendeid raske ja sügava puudega kuni 18-aastaste laste ja nende peredega seotud sotsiaalteenuste osutamiseks ja arendamiseks. Järelevalve käigus selgus, et Rapla vald on 2013.a ja 2014. a riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejääki kasutanud sihtotstarbeliselt.

Lapsehoiuteenust on Rapla Vallavalitsus 2013. ja 2014. aastal osutanud neljale lapsele. 2015. aastal on lapsehoiuteenust osutatud seitsmele lapsele, järelevalve ajal osutati lisaks veel ühele puudega lapsele. SHSi § 12³ lõike 1 kohaselt täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest rahastatavat lapsehoiuteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba. SHSi § 12⁴ lõige 1 ja sotsiaalministri 23.02.2007 määrus nr 22 „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse vormi ja taotlusele lisatavate dokumentide loetelu kehtestamine“ ütlevad, et riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isik peab esitama taotluse koos nõutavate dokumentidega elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele. Järelevalve käigus selgus, et Rapla Vallavalitsus on kinni pidanud SHSis lapsehoiuteenusele sätestatud nõuetest ja lapsehoiuteenust on osutanud järgmised tegevusluba omavad teenuseosutajad:

- 1) OÜ Ridiradiralla (tegevusluba nr 9/22.06.2012, kehtivusaeg kuni 21.07.2017),
- 2) NIRK MTÜ (tegevusluba nr SLH000459, kehtivusaeg kuni 22.12.2016),
- 3) Porkuni Kool (tegevusluba nr SLH000509, kehtivusaeg kuni 05.07.2017),
- 4) MTÜ Laste ja Noorte Diabeedi Ühing (tegevusluba nr SLH000713, kehtivusaeg kuni 08.03.2020),
- 5) SA Eesti Agrenska Fond (tegevusluba nr SLH00002, kehtivusaeg kuni 02.05.2017).

Järelevalve käigus kontrollitud dokumendid vastasid nõuetele: lapsehoiuteenuse taotlemisel ning lapsehoiuteenuse saaja ja osutajaga lepingute sõlmimisel on lähtutud SHSi § 12⁴ nõuetest ning sotsiaalministri 23.02.2007 määrusest nr 22 „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse vormi ja taotlusele lisatavate dokumentide loetelu kehtestamine“.

Rapla vallavolikogu on kehtestanud riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise korra (vastu võetud 29.05.2015 Rapla Vallavolikogu määrusega nr 11), mis lubab lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejääki kasutada raske ja sügava puudega lastele ja nende peredele sotsiaalteenuste osutamiseks ning arendamiseks. Nimetatud korras on kirjas, et rahaliste vahendite ülejäägi kasutust korraldab ja kasutamise üle peab arvestust vallavalitsus.

Järelevalve käigus selgus, et nimetatud vahendite kasutuses puudub kindel menetlemise kord ning läbipaistvus. Nimetatud rahalisi ülejääke on kasutatud peamiselt kahe puudega lapse kooliskäimise transpordikulude katmiseks, lisaks on ostetud ühele puudega lapsele tarvikuid, tasuta logopeedi teenuse eest, makstud töötasu puudega lapse tugiisikule ning viiele puudega lapse vanemale autismispektrihäirete koolituse eest kokku kahe aasta jooksul järgnevalt: 2013. aastal 8907 eurot ja 2014. aastal 9305 eurot. Järelevalve käigus selgus, et otsuseid lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutuse kohta ei ole tehtud ning teenuste eest on tasuta vallavalitsusele esitatud arvete alusel. Arved on allkirjastanud sotsiaalnõunik, kes on Rapla vallavanema 13.10.2011 käskkirjaga nr 21.1-1/15 määratud raamatupidamise algdokumente allkirjastavaks volitatud isikuks sotsiaalvaldkonnas.

Kokkuvõtvalt: riiklikke lapsehoiuteenuse rahalisi vahendeid on kasutatud sihtotstarbeliselt, kuid puudub vallavalitsuse selge ja läbipaistev korralduslik regulatsioon riikliku lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutuse osas. Järelevalve käigus nähtus, et otsuse riikliku lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutuse osas langetab sotsiaalnõunik ainuisikuliselt. Rapla valla eelarvest täiendavate sotsiaaltoetuste määramisel on sotsiaalnõunikule antud õigus otsustada alla 70 euro suuruste toetuste osas, suuremate toetuste määramise otsustab vallavalitsus sotsiaalnõuniku ettepanekul (Rapla Vallavolikogu 29. novembri 2012 määrusest nr 20 „Rapla valla eelarvest sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise kord“ § 12).

Kuna raske ja sügava puudega lapsi Rapla vallas on 40 ning riikliku lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite kasutajaid keskmiselt 7, siis tekib küsimus lastevanemate informeerituse kohta. Sotsiaaltöötajad võiksid jagada rohkem informatsiooni lastevanematele, millistel alustel ja mis teenuseid on raske ja sügava puudega laste jaoks võimalik saada nendest vahenditest.

Tehtud kulutusi kajastab alljärgnev tabel.

Tabel 1. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ja ülejäägi kasutamine Rapla vallas.

Aasta eraldatud	Kulu kululiikide kaupa	Selgitus	Jääk
Jääk 31.12.2012			6167
2013	10405		
	1498	lapsehoiuteenus	
	140	koolitus	
	8767	invatransport	
			5549
2014	9305		
	6775	invatransport	
	349	tarvikud	
	1486	lapsehoiuteenus	
	50	logopeed	
	645	töötasu, maksud	
			7177

Koduteenuse osutamine

SHSi § 13 kohaselt on koduteenused isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad isikul harjumuspärasel keskkonnas toime tulla. Koduteenuste loetelu ja osutamise korra kehtestavad kohalikud omavalitsusorganid.

Koduteenuste osutamine Rapla vallas on reguleeritud Rapla Vallavolikogu 18.12.2014 määrusega nr 27 „Koduteenuse osutamise tingimused ja kord“.

Rapla vallas osutab koduteenuseid Rapla Vallavalitsuse hallatav asutus Rapla Hooldekeskus, kus käesoleval ajal järelevalvet ei teostatud.

Elusasemeteenuse osutamine ning liikumisraskustega isiku eluruumi kohandamine

Vastavalt SHSi §-le 14 on kohalikud omavalitsused kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline endale või oma perekonnale seda tagama. Kohalikud omavalitsused loovad võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Vastava korra kehtestab vallavolikogu. Isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumisel ja enesega toimetulemisel või suhtlemisel teiste inimestega, abistab kohalik omavalitsus eluruumi kohandamisel või sobiva eluruumi saamisel.

Rapla Vallavolikogu on 27.11.2014 kehtestanud määruse nr 26 „Rapla valla sotsiaaleluruumide üürile andmise ja kasutamise kord“ ja Rapla Vallavalitsus on kehtestanud 19.05.2008 määruse nr 13 „Alu Sotsiaalmajja majutamise kord“.

Rapla valla sotsiaaleluruumid paiknevad Rapla Hooldekeskuses, 17 sotsiaalkorterit Raplas (Kuusiku tee 5) ja 18 sotsiaalpinda Raplas (Tallinna mnt 10) ja Alus (Pargi 1) ning 11 korterit erinevates korrusmajades.

Alu Sotsiaalmajas asuvad sotsiaalpinnad, kus osutatakse teenust sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele, ning öömaja, kus osutatakse teenust kella 19.00 – 9.00. Talvel, kui õhutemperatuur on alla -15°C , osutatakse teenust ka päevasel ajal.

Abivajaja kirjaliku taotluse alusel otsustab vallavalitsuse sotsiaalkomisjon sotsiaaleluruumi üürile andmise. Üürileping sõlmitakse kuni üheaastase tähtajaga, mida on võimalik põhjendatud avalduse alusel pikendada. Isikuga, kellele on koostatud rehabilitatsiooniplaan, võib komisjoni otsusel sotsiaalpinna üürilepingu sõlmida kuni rehabilitatsiooniplaani kehtivuse lõpuni.

Rapla Hooldekeskuses asuvate sotsiaaleluruumide sihipärase kasutamise ja üürilepingute tähtaegadest kinnipidamise üle teostab järelevalvet Rapla Hooldekeskuse juhataja.

Isiku paigutamise sotsiaalmajja otsustab vallavalitsuse sotsiaalkomisjon ning sotsiaalmajja majutatud isiku arenguplaani täiendamist korraldab, sealhulgas sõlmib isikuga Rapla valla nimel majutuslepingu, Rapla Hooldekeskus.

Järelevalve käigus külastati Alu Sotsiaalmaja. Elanikud olid elamistingimustega rahul, sotsiaalmaja üldkasutatavad ruumid olid puhtad.

SHSi § 14 lõike 2 kohaselt abistab vallavalitsus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega.

Rapla vallas on 2013. aastal ja 2014. aastal kohandatud erivajadustele vastavaks 4 puuetega inimeste eluruumi. Käesoleval aastal on vajalikud kohandused tehtud ühele puudega abivajajale.

Sotsiaalnõuniku kommentaar:

Rapla vald kohandab eluruumi valla eelarvelistest vahenditest. Teade avalduste vastuvõtu kohta ilmub Rapla Teatajas. Taotlused vaatab läbi vallavalitsuse sotsiaalkomisjon. Raha eraldamise kohta teeb vastava korralduse Rapla Vallavalitsus. Elukoha kohandamise eesmärk

on abivajajate võimalikult parem ja pikaajalisem toimetulek kodus keskkonnas. Vahendite piiratud tõttu rahuldatakse eelkõige taotlusi nendelt isikutelt, kes liiguvad ratastooli abil ja kelle elukohta ei ole varem kohandatud. Parema kvaliteedi ja õigemate lahenduste tarvis on eksperthinnangu andnud Astangu Rehabilitatsioonikeskus.

Kokkuvõtvalt: Rapla vallas on hästi korraldatud eluasemeteenuse osutamine ning abistatud liikumisraskustega isikuid eluruumi kohandamisel.

Perekonnas hooldamine ja asenduskoduteenusel viibivad lapsed

SHSi § 24 lõike 1 punkti 6 kohaselt korraldab vallavalitsus laste arenguks soodsa keskkonna kujundamiseks lapse hooldamise perekonnas, kelle liikmete hulka laps ei kuulu, ja SHSi §15⁴ järgi teeb lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus otsuse lapse asenduskoduteenusel suunamise kohta.

Rapla vallas on perekonnas hooldamisel 2 last ning asenduskoduteenusel suunatud 5 last.

Perekonnas hooldamise teenusele on kehtestatud nõuded SHSi § 25¹, § 25² ja § 25³. Rapla vallas perekonda hooldusele paigutatud lapsed vastavad SHSi § 25¹ nõuetele ja perekonnas hooldajad ning nende pereliikmed vastavad SHSi § 25² nõuetele. Perekonnas hooldusele paigutatud lastele on vormistatud toimik. Järelevalve käigus kontrollitud toimikutest nähtus, et üks pere on läbinud PRIDE - koolituse ja teine pere on registreeritud PRIDE - koolitusele. Toimikutes on perekonda hooldusele paigutamise vajadust tõendavad dokumendid (perekonnas hooldamise lepingud, omavalitsuse korraldused, hooldajate kinnitused nõuetele vastavuse kohta, perekonnaliikmete nõusolekud, juhtumiplaanid).

Asenduskoduteenusel on Rapla vald suunanud 5 last. SHSi § 15⁴ lõike 4 kohaselt peab vallavalitsuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik külastama asenduskoduteenusel viibivat last vähemalt kaks korda aastas ning tegema selle kohta kirjaliku kokkuvõtte. Sotsiaalministri 16. oktoobri 2007. aasta määrusega nr 66 „Kohaliku omavalitsuse poolt kogutavate ja säilitatavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu, asenduskoduteenusel osutajale üle antavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu ning asenduskoduteenusel osutaja kohustuste täpsema sisu kehtestamine“ § 1-s on nimetatud, milliseid dokumente peab kohalik omavalitsus koguma ja säilitama asenduskoduteenusel viibiva lapse kohta. Rapla valla lastekaitse peaspetsialistil on avatud asenduskoduteenusel viibivate laste kohta toimikud. Neid hoitakse lukustatud kappides. Peale asenduskoduteenusel halduslepingu sõlmimist antakse asenduskoduteenusel osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuse osutajale.

Rapla valla lastekaitse peaspetsialistil on külastanud asenduskoduteenusel viibivaid lapsi igal aastal vähemalt kahel korral ning selle kohta on tehtud kirjalik kokkuvõte, vajadusel on tehtud juhtumiplaani vahehindamine ja vaadatud üle tegevuskava ning tehtud vajalikud muudatused.

Asenduskoduteenusel halduslepingu lõpetamisel on lastekaitse peaspetsialist andnud valla valduses olnud asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid allkirja vastu üle täisealiseks saanud lapsele, mis vastab SHSi § 15⁷ lõike 5 nõudele.

Rapla valla lastekaitse peaspetsialist peab „Laste riiklikule hoolekandele võtmise ettevalmistavate dokumentide, toimikute registrit“ alates 2000. aastast. Kaustast nähtub, et riiklikul hoolekandel on alates 2000. aastast viibinud 12 Rapla valla last.

Lastekaitse peaspetsialisti sõnul on Rapla vallas vähese võimekusega lastega peresid 30. Üksinda töötades ei jõua ametnik kõikide peredega piisavalt tegeleda. Abiks võiksid olla perede tugiisikud, kelle abil jõuaks abivajavate laste muresid ja probleeme varem märgata ja vajadusel sekkuda.

Toimetulekuks vajalike muude sotsiaalteenuste osutamine

SHSi § 21 sätestab, et kohalik omavalitsus võib osutada muid sotsiaalteenuseid. Materiaalse abi tingimused ja korra, samuti annetuste arvelevõtmise, nende üle arvestuse pidamise ja jaotamise korra vallas või linnas kehtestab kohalik omavalitsus.

Rapla vallas on peamine sotsiaalteenuste osutaja Rapla Hooldekeskus, kus käesoleval ajal järelevalvet ei teostatud.

Annetuste andmise ja annetuste arvele võtmise kord on reguleeritud Rapla Hooldekeskuse juhataja 30.12.2014. a käskkirjaga nr 144.

Toimetulekutoetus

Kohalikud omavalitsused lähtuvad riikliku toimetulekutoetuste maksmisel SHSi §-st 22-22⁴. SHSi § 21¹ kohaselt esitab taotleja kohalikule omavalitsusele toimetulekutoetuse taotlemise avalduse hiljemalt iga kuu 20. kuupäevaks. Avaldusele märgib isik arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad ning lisatakse dokumendid, mis tõendavad eluruumi kasutamise õigust (esmakordsel pöördumisel), üksi elava isiku või perekonnaliikmete netosissetulekud ja makstud elatise suuruse. Kui sissetulekut ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetuleku taotleja selle suurust allkirjaga. Toimetulekutoetuse esmakordsel taotlemisel loetleb taotleja üles tema enda või perekonna kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid, sõidukid liiklusseaduse tähenduses, väärtpaberid väärtpaberituruseaduse tähenduses. SHSi § 22² alusel arvestatakse toimetulekutoetusel isiku või kõigi perekonnaliikmete netosissetulekut, millest on maha arvatud makstud elatis, jooksvad kuul tasumisele kuuluvad alalised eluasemekulud ning kehtestatud toimetulekupiir. Toimetulekutoetuse arvestamisel ei loeta sissetuleku hulka ühekordseid riiklikke ega kohalike omavalitsuste toetusi, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus, riigi tagatisel antud õppelaenu, tööturuteenuste ja –toetuste seaduse alusel makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust, õppetootuste ja õppelaenu alusel makstud vajaduspõhist õppetootust, riiklike peretoetuste seaduse alusel makstud kolmanda ja järgneva lapse kahe lapsetoetuse määra ulatuses iga nimetatud lapsetoetust saava lapse kohta, SHSi alusel makstavat vajaduspõhist peretoetust. Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse aluseks eluasemekulud, mille piirmäärad kehtestab kohalik omavalitsus. Eluasemekulude kompenseerimiseks on Rapla Vallavolikogu 29.05.2015 määrusega nr 14 kehtestanud „Kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramiseks“. SHSi § 22³ kohaselt määratakse sotsiaaltoetus jooksvaks kuuks. Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõikide dokumentide saamist. Toetus kantakse isiku arvelduskontole, makstakse posti teel või sularahas. SHSi § 22⁴ alusel on toimetuleku taotlejal õigus saada täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot, kui taotleja kõik pereliikmed on alaealised. Toimetulekutoetused menetletakse sotsiaalteenuste ja –toetuste andmeregistri (STAR) kaudu.

Järelevalve käigus kontrolliti 10 toimetulekutoetuse taotleja toimikut. 2014. aastal oli toimetulekutoetuse saajaid kuude lõikes 78-st 102-ni, kokku maksti toimetulekutoetust 1075 perele. Toimetulekutoetuste maksmisel on lähtutud SHSi §-st 22-22⁴. Kontrollitud toimikutest ühel korral oli toetuse taotlemise avaldus esitatud peale 20. kuupäeva – seega vastuolu SHSi § 22¹ lõikega 1. Sotsiaaltöö spetsialisti sõnul on esinenud erandeid, kuna taotleja ei ole mõjuvatel põhjustel saanud tulla toimetulekutoetust taotlema 20. kuupäevaks.

Järelevalve käigus tutvuti kahe juhtumiplaaniga, mida oli sotsiaaltöö spetsialist täitnud pikaajalistele toimetulekutoetuse saajatele, kelle peres kasvavad lapsed. SHSi § 22³ lõike 2¹ kohaselt osutab vallavalitsus toimetulekutoetuse määramisel toimetulekutoetuse taotlejale ja tema abivajavatele perekonnaliikmetele sotsiaalnõustamise teenust. Sotsiaaltöö spetsialisti peamiseks kohustuseks on toimetulekutoetuse ja vajaduspõhise peretoetuse määramine ja maksmine ning seetõttu on tal piisavalt aega tegeleda iga abivajajaga ning osutada sotsiaalnõustamise teenust.

Vajaduspõhine peretoetus

Kohalikud omavalitsused lähtuvad vajaduspõhise peretoetuse maksmisel SHSi §-dest 22⁵ – 22⁸. Vajaduspõhine peretoetus on toetus, mida makstakse allpool vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri elavatele lastega perekondadele, samuti toimetulekutoetust saavatele lastega perekondadele. Vajaduspõhist peretoetust määrab ja maksab kohalik omavalitsus riigieelarvelistest vahenditest. Toetuse menetlemine käib STAR-i kaudu.

Rapla vallas oli vajaduspõhise peretoetuse taotlejaid 2014. aastal 76. Rapla vald on peretoetuse väljamaksmisel lähtunud SHSi §-dest 22⁵ – 22⁸.

Sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamise toetus

Sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamise toetus (edaspidi: teenuste toetus) eraldatakse kohalike omavalitsustele tasandus- ja toetusfondi vahenditest igal aastal. Teenuste toetusi tohib kasutada sotsiaaltoetuste maksmiseks või sotsiaalteenuste osutamise korraldamisega seotud kuludeks (Vabariigi Valitsuse 17.03. 2014. aasta määrus nr 39 „2014. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud tasandus- ja toetusfondi vahendite jaotus ning jaotamise ulatus, tingimused ja kord“ § 6 lõige 3, (edaspidi: tasandusfondi määrus).

Järelevalve ajal kontrolliti 2013. a ja 2014. a teenuste toetuste kasutamist. Kasutamine kajastub tabelis nr 2 „ Riigi eraldatud sotsiaaltoetuste ning -teenuste osutamise toetuse 2013-2014 aruanne järelevalveks Rapla vallas“.

Tabel nr 2. Sotsiaaltoetuste ja –teenuste kasutamine Rapla vallas 2013-2014. aastal

Aasta	Jääk eelmistest aastatest	eraldis	Kulu kululiikide kaupa	selgitus	jääk
2013	26 322	170499	189643	Toimetulekutoetus	7178
			9068	Sotsiaaltöö korraldamine	
			7632	Sotsiaalteenused	
			1436	Isikliku sõiduauto kasutamine	
					7178
2014	7178	215272	199383	Toimetulekutoetus	23067
			9507	Sotsiaaltöö korraldamine	
			7120	Sotsiaalteenused	
			1315	Isikliku sõiduauto kasutamine	
			1072	Töötasu, maksud	
					23067
Kokku	33500	385771	407601		30245

Rapla valla raamatupidamise esitatud kuludokumentidest kontrolliti sotsiaaltoetuste ja –

teenuste osutamiseks tehtud kulutusi. Selgus, et nendest rahadest on tasutud lastekaitse peaspetsialisti isikliku sõiduauto kasutust sõidulehe alusel vajalikeks ametisõitudeks, samuti makstud sotsiaaltöö spetsialistile lisatasu vajaduspõhise toetuse maksmiseks vallavanema käskkirja alusel, tasutud sotsiaaltöötajate ametitelefoni kuarveid. Suurem osa kuludest tasuti transporditeenuse eest, mida osutati raske ja sügava puudega inimeste transpordiks peamiselt raviautusse. Transporditeenust osutab Rapla Vallavolikogu 18.12.2014 määruse "Koduteenuse osutamise tingimused ja kord" alusel Rapla Vallavalitsuse hallatav asutus Rapla Hooldekeskus. 2015. aasta alguseks oli jääk 30245 eurot. Eelpool nimetatud kulutused on tasandusfondi määruse kohaselt lubatud.

Soovitav on kaaluda sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise kulude suunamist toimetulekuraskustes perede toimetuleku parandamisele.

Rapla valla eelarvest makstavad sotsiaaltoetused ja täisealiste isikute hooldus

Rapla Vallavolikogu on 29.11.2012 määrusega nr 20 kehtestanud „Rapla valla eelarvest sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise korra“. Selle korra järgi makstakse sissetulekust sõltuvaid sotsiaaltoetusi ja sissetulekust mittesõltuvaid toetusi. Toetust õpilaste toiduraha kompenseerimiseks koolis ja lasteaias, laste toimetuleku tagamise toetust ja täiendavaid toetusi on võimalik taotleda ainult vähekindlustatud isikutel ja peredel. Kõiki teisi toetusi saavad taotleda sissetulekust sõltumata kõik isikud, keda see sündmus puudutab. Rapla vallas on võimalik sõltumata pere sissetulekust taotleda sünnitoetust ja toetust 1. klassi astujale. Sotsiaaltoetuste menetlemine toimub Rapla Vallavalitsuse sotsiaalkomisjonis, kus tehtud otsus on sotsiaaltoetuste vormistamise aluseks. Järelevalve käigus vaadatud 2015. aasta vallavalitsuse sotsiaalkomisjoni igakuised koosolekute protokollid olid vormistatud korrektselt. Sotsiaaltoetuse taotlejaid on kuude kaupa erinevalt ning positiivsete otsustega sotsiaaltoetuste summad algasid 5 eurost.

Lisaks eelpool nimetatule maksab Rapla Vallavalitsus hooldajatoetust isikutele, kes hooldavad raske ja sügava puudega isikuid. Hooldaja määramist ja hooldajatoetuse maksmist reguleerivad Rapla Vallavolikogu 26.08.2010 vastu võetud määrus nr 13, millega kinnitati „Hoolduse seadmise ja hooldaja määramise kord“, ning 27.03.2014 vastu võetud määrus nr 6, millega kinnitati „Puudega isiku hooldajale hooldajatoetuse maksmise kord“.

Eelpool nimetatud määruste kehtestamisega on Rapla vald järginud SHSi § 28² lõiget 5.

Välja on töötatud hooldusvajaduse hindamise vorm, mis on kehtestatud Rapla Vallavalitsuse 21.03.2011 määrusega nr 17. Sotsiaaltöötaja teostab hindamist abivajaja kodus, millele kirjutavad alla kolm isikut: hooldaja, hooldatav ja sotsiaaltöötaja. Selle põhjal valmistab sotsiaaltöötaja ette korralduse ja hooldaja täidab avalduse vormi hooldajatoetuse saamise kohta. Korralduse põhjal vormistab sotsiaaltöötaja toetuse STAR-is ja raamatupidamine maksab toetuse iga kuu välja.

Üksikutele juhtudel, kui ei leidu isikut, kes sooviks hooldajaks hakata, korraldatakse hooldus koduhoolduse baasil.

Puuetega inimeste hoolekanne

SHSi § 26 alusel korraldab kohalik omavalitsus abivajava puudega isiku hoolekande, tagades talle vajalikud sotsiaalteenused ja – toetused.

Sotsiaalhoolduse vastus:

Lisaks üldistele sotsiaalhoolekande osutamise alustele (Rapla valla hoolekande teostamise skeem) ja universaalse disaini põhimõtete rakendamisele, on peamiseks sotsiaalteenuste osutajaks puuetega inimestele Rapla Hooldekeskus koos päevakeskusega „Vahtra“.

Hooldekeskuse poolt pakutavad teenused on kättesaadavad puuetega inimestele.

Rapla vald toetab läbi projekti ja püsitoetuste puuetega inimeste tegevust toetavaid MTÜ-sid, osutab tugiisikuteenust, määrab ja maksab hooldajatoetust, jälgib, et ehitusseaduse kohaselt oleksid tagatud juurdepääsud, korraldab invatransporti.

Rapla Hooldekeskuses järelevalvet ei teostatud.

Eakate hoolekanne

SHSi § 27 alusel loob kohalik omavalitsus abivajavatele eakatele hoolekandeteenuste kättesaadavuse võimaluse.

Rapla vallas on eakate hoolekande peamiseks korraldajaks ja teenuste osutajaks vastavalt põhimäärusele Rapla Vallavalitsuse hallatav asutus Rapla Hooldekeskus.

Eakatele osutatavad teenused: koduhooldusteenus, ööpäevaringne hooldusteenus, toitlustamine supiköögis, saunateenus, pesupesemine, invabussiteenus.

Lisaks Rapla valla õigusaktidele on sisuline hoolekandetöö detailsemalt reguleeritud Rapla Hooldekeskuse juhataja õigusaktidega. Rapla Hooldekeskuse (edaspidi: RHK) juhataja käskkirjaga on detailsemalt reguleeritud: RHK sotsiaalteenuste osutamise kord, RHK standard, RHK klienditeeninduse standard, kliendi õigused ja kohustused, ettepanekute, kaebuste esitamise ja lahendamise kord, RHK piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise standard, RHK tagasiside (rahulolu-uuring), kvaliteedi tagamise ja tulemusliku hindamise standard, RHK lepingu lisa - hooldusteenuse sisu igapäevase toimetuleku tagamiseks, RHK sisekorraeskirjad, hooldusvajaduse hindamise test, kliendikaart, hooldusleht, hoolduskava, RHK kodukord hoolealustele, RHK infovoldik.

Sotsiaalnõuniku vastustest järelevalve küsimustikus nähtub, et Rapla vallas on tähtsal kohal hoolekandeaasutuses elavate eakate heaolu. Oluliseks peetakse turvalisuse tagamist – selleks on pidev järelevalve ööpäevaringses osakonnas ning vajalike hooldus- ja abivahendite olemasolu (liikumiseks ratastoolid, rulaatorid, turvatoed, funktsionaalsed voodid lamajatele, ergonomilised vahendid, lifti olemasolu jne). Eakatel inimestel on võimalus liikuda turvaliselt ja iseseisvalt ka väljaspool asutust, selleks on ehitatud ratastooliga- ja tugiraamiga liikuvatele inimestele kaldteed. Invabussiga transporditakse kliente arsti vastuvõtule, kultuurisündmustele, kalmistule ning vajalikesse ametiasutustesse.

Eakate puhketoas saab klient pereliikmetega tähistada erinevaid tähtpäevi ning valmistada meelepärast toitu.

Klientidele korraldatakse erinevaid tegevusringe (toolitants, köögiring, tervisematkad, loovtegevus, kontserdid, raamatute ettelugemine jne).

Eakaid informeeritakse muudatuste osas varakult. Infot jagatakse osakonnas teabetahvilil ning hooldusjuht viib aastas korra läbi heaolu uuringu. Elukeskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemisel arvestatakse eakate klientide arvamust.

Eelnevalt loetletud dokumendid loovad aluse, et Rapla Hooldekeskus tagab oma klientide turvalisuse, iseseisvuse, eraelu austamise ja võimaluse osaleda keskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemistel.

Rapla vald toetab projektide ja püsitoetuste kaudu eakate inimestega seotud MTÜ-sid.

Riigikontrolli kohaliku omavalitsuse auditi osakond viis 2012. aastal läbi auditi teemal “Eakate hoolekande korraldus omavalitsuste hooldekodudes”. Riigikontrolli hinnangul ei vastanud Rapla valla vastav kord, millega on reguleeritud eakate suunamine hooldekodusse omavalitsuse rahastamisel, sätestatud kriteeriumidele. Korras ei olnud kindlaks määratud õigustatud isikute ringi, taotluse menetlemise korda ning rahastamise reegleid. Samuti ei olnud Rapla vallas hooldekodus hooldamise kohta esitatud taotlusi menetletud SHSi ja haldusmenetluse seaduse kohaselt. Ka ei olnud hooldekoduteenusele taotlemise korral Rapla vald abivajadust hinnates arvestanud Sotsiaalministeeriumi hooldusteenuse soovituslikke juhiseid.

Järelevalve käigus kontrolliti Riigikontrolli antud soovitusi: vaadata 2014. aasta jooksul üle hooldekodusse suunamist reguleeriv kord ning algatada nõuete muutmine selle kohta, kes ja milliseid otsuseid on õigustatud ja kohustatud abitaotluse menetlemisel tegema.

Järelevalve käigus tutvuti Rapla Vallavalitsuses 08.09.2014 vastu võetud määrusega nr 22 „Rapla Hooldekeskusesse suunamise, vastuvõtmise, sealt lahkumise ja väljaarvamise ning teistesse hoolekandeaasutustesse suunamise eeskiri“, milles on arvestatud Riigikontrolli soovitustega. Sotsiaalnõuniku sõnul on käesoleval ajal hooldekodu järjekorras 2 eakat meest,

kes sooviksid hooldekodu kohta. Varem tekitas pika hooldekodu järjekorra asjaolu, et inimesed panid ennast järjekorda igaks juhuks, kuigi ei soovinud seda kohta tegelikult. Muudetud määrusesse on lisatud ka hooldekodu teenusele suunduva eaka vara hindamine, millest sõltub valla osa kohamaksu osalises tasumises. Rapla Vallavalitsus täidab Riigikontrolli soovitusi ja menetleb hooldekodus hooldamise kohta esitatud taotlusi SHSi ja haldusmenetluse seaduse kohaselt.

Vältimatu sotsiaalabi ja kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne

Rapla valla isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi. Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

Vältimatu sotsiaalabi andmine toimub Rapla Hooldekeskuse ja Alu Sotsiaalmaja kaudu, kus osutatakse öömajateenust. Lisaks on heaks koostööpartneriks MTÜ Saagu Valgus, kelle püsitegevust Rapla vald toetab ning vastutasuks on Rapla valla sotsiaaltöötaja väljastatud garantiikirja põhjal võimalik abivajajatel saada sealt riideid ja muud vajalikku abi (mööblit, kodumasinaid jne).

Kinnipidamiskohast vabanenutele osutatakse sotsiaalnõustamise teenust, kus selgitatakse sotsiaaltoetuste maksmise korda, tutvustatakse kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuste taotlemise võimalusi. Samuti tutvustatakse Töötukassa teenuseid ning vajadusel suunatakse isik Töötukassasse. Vajadusel tehakse kodukülastus, eluaseme puudumisel suunatakse abivajaja Alu Sotsiaalmajja, kus talle tagatakse alaline eluase ja edasine juhtumikorraldus.

Teiste sotsiaalabi vajajate korral sõltub abi andmine inimese abivajadusest.

Rapla vallas toimub vältimatu sotsiaalabi, kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne läbimõeldult ja on vastavuses SHSi §-dele 28 ja 28¹.

Isikute abistamine ja juhtumikorraldus

SHSi § 29 kohaselt on kohalikud omavalitsused kohustatud isiku pöördumisel hindama tema abivajadust, andma teavet asjaajamise kohta või suunama ta vajaduse korral pädeva asutuse või isiku juurde. Samuti peavad kohalikud omavalitsused tegema isiku nõusolekul koostööd isikute või asutustega, kes aitavad isikul saada tema vajadustele vastavat abi.

SHSi § 29¹ alusel osutavad kohalikud omavalitsused abi juhtumikorralduse põhimõttel, kui isik vajab toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, mis hõlmab ka sotsiaalteenuse või sotsiaaltoetuse määramise vajadust.

Rapla vallas on täidetud 69 juhtumiplaani.

Juhtumikorraldust on rakendatud asenduskoduteenusele suunatud lastele, perekonnas hooldusel olevatele lastele ning pikaajalistele toimetulekusaajatele, kelle peres kasvavad lapsed. Lastepuhul on juhtumikorraldajaks lastekaitse peaspetsialist, pikaajalise toimetulekutoetuse saajate korral sotsiaaltöö spetsialist.

Juhtumiplaanid asuvad Rapla Vallavalitsuses lukustatavates kappides (43).

Elukoha kaotanud ja kinnipidamiskohast vabanenutele (valdavalt isikutele, kelle sidemed perekonnaga on katkenud) on juhtumikorraldajaks sotsiaalnõunik või sotsiaaltöö spetsialist. Nõustamisel selgitatakse sotsiaaltoetuste maksmise korda, tutvustatakse kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuste taotlemise võimalusi. Tutvustatakse Töötukassa teenuseid ning vajadusel suunatakse isik Töötukassasse. Vajadusel tehakse kodukülastus või suunatakse abivajaja Alu Sotsiaalmajja. Juhtumiplaani tegevuskava koostatakse koos asutuse koordinaatoriga. Tegevuskava täitmise järelevalvet tehakse koostöös asutuste ja vallavalitsuse sotsiaaltöötajatega. Toimikud asuvad Alu Sotsiaalmajas (20).

Rapla valla eestkostel olevatele täiskasvanutele tehakse regulaarset tervises seisundi hindamist, puude raskusastme taotlemist, rehabilitatsioonipaani koostamist. Jälgitakse tähtaegu vajalike kohtutoimingute teostamiseks (eestkoste määramise pikendamine, kohtule eestkostja aruannete

esitamine jne), dokumentide uuendamise ja toetuste maksmise osas. Igapäevaseid tegevusi tehakse rehabilitatsiooniplaani alusel koostatud tegevuskavade kohaselt teenust osutavas asutuses. Juhtumiplaanid on osaliselt täidetud STAR-is (6).

Juhtumikorralduse põhimõtte rakendamine aitab tõhusamalt tegelda lastekaitsevaldkonda kuuluvate juhtumitega. Lastekaitse peaspetsialist peab juhtumikorralduse põhimõtte rakendamist oluliseks ja vajalikuks. Täiskasvanud abivajajate juhtumiplaanide täimisel oli suur abi tugiisikute projektiga Rapla Vallavalitsuses töötanud tugiisikutest. Sotsiaaltöö spetsialisti sõnul jätkavad nad juhtumiplaanide täitmist täiskasvanud abivajajatele, kuid ajaressursside puudumisel ei ole võimalik piisavalt rakendada juhtumikorralduslikku põhimõtet iga täiskasvanud abivajaja puhul.

Rapla vallas on abivajajatele abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel olulisel kohal. Juhtumiplaanid on informatiivse tähendusega.

Ettepanekud, soovitused

- Teavitada riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite kasutamise võimalusest asjaosalisi (raske ja sügava puudega laste vanemaid) valla kodulehe ja kohaliku ajalehe kaudu. Jagada informatsiooni lastevanematele, millistel alustel ja milliseid teenuseid on raske ja sügava puudega laste jaoks võimalik taotleda nendest vahenditest.
- Tõhustada riigi eraldatud sotsiaaltoetuste ja – teenuste osutamise toetuse suunamist valla sotsiaalhoolekande arendamiseks ja toimetulekuraskustes olevate perede toimetuleku võimalikuks parandamiseks.
- Kaaluda võimalust võtta tööle perede tugiisikud, kelle abil jõuaks lastekaitse peaspetsialist abivajavate laste muresid ja probleeme varem märgata ja vajadusel õigel ajal sekkuda.
- Täiendada Rapla Vallavolikogu 29.05.2015 määrust nr 11 „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise kord“ rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise, taotluste esitamise ning menetlemise tingimuste sätetega.

Märkused

- Rapla Vallavolikogu on 29.05.2015 määrusega nr 11 kehtestanud „Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise korra“.
Korra puudused: kord kirjeldab juhtnõore Rapla Vallavalitsusele rahalise ülejäägi kasutamisel. Korras puudub rahaliste vahendite taotlemise ja menetlemise kord tulenevalt „Haldusmenetluse seaduse“ sätetest. Kord peab võimaldama kontrollida taotluse esitamise, menetlemise ja otsustuse tegemise protsessi.

Kirjalik aruanne ettepanekute, soovituste ja märkuse täitmise kohta esitada maavanemale hiljemalt 10. veebruariks 2016.

Teenuse osutaja vastus:

Rapla Vallavalitsus arvestab ettepanekute, soovituste ja märkusega.

Lõppsätted:**Järelevalve akt esitatakse:** Rapla Vallavalitsusele**Kinnitan lõpparuande:***Järelevalvet läbiviinud töötajad*

Lilia Raudheiding- haridus- ja sotsiaalosakonna sotsiaaltöö peaspetsialist

Epp Mitt - jurist

Tiiu Raav - haridus ja sotsiaalosakonna juhataja